Commissie Vlaams Energie en Klimaatplan

hoorzitting 5 juni 2023

Smarter together for better pensions

Hoorzitting 5 juni | wie is wie?

Ann Verlinden

Secretaris-Generaal

Ann.Verlinden@PensioPlus.be

Marc Van den Bosch

Adjunct Secretaris-Generaal

marc.vandenbosch@pensioplus.be

Hoorzitting 5 juni | agenda

PensioPlus

Pensioenfonds

Sector

Prudentieel kader

Activabeheer

Infrastructuur

Essentie

Aandachtspunten

PensioPlus | smarter together for better pensions

PensioPlus is de koepelvereniging van de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBP's) en de inrichters van een sectoraal pensioenplan in het kader van de aanvullende pensioenen van de 2e pijler. In het licht van de globale pensioenproblematiek benadrukt PensioPlus het belang van de 2e pijler als onderdeel van de pensioenoplossing, en promoot zij deze op een actieve en permanente wijze teneinde voor iedereen te komen tot een beter en meer adequaat pensioen. Samen met alle stakeholders streeft PensioPlus naar de beste pensioenoplossing voor alle belanghebbenden onder het motto *"Smarter together for better pensions"*.

PensioPlus | missie

Vertegenwoordigen

- 162 leden: IBP's, sectorale inrichters en dienstenverstrekkers
- Public affairs
- Woordvoerder sector met meer dan 2 miljoen aangeslotenen

Informeren

- Informeren leden actuele events en topics
- Seminaries, infosessies, lunchcauserieën, enz.
- Website, newsletter, sociale media

Vormen

- Belgian Pension Academy
- Bestuurdersvorming op maat en permanente opleidingen
- Fit-O-Meter (Fit&Proper)

Netwerken

- Werkgroepen
- Community building
- Contacten stakeholders

Pensioenfonds | instelling die instaat voor het beheer van aanvullende pensioenplan(nen)

Een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening (IBP) of pensioenfonds is een instelling die wordt opgericht door één of meerdere ondernemingen of bedrijfssectoren om het beheer van hun aanvullende pensioenplan(nen) op te nemen. De raad van bestuur van een pensioenfonds bestaat voor het merendeel uit vertegenwoordigers van deze onderneming(en) of bedrijfssector(en) en veelal ook vertegenwoordigers van de aangeslotenen. Op die manier hebben de oprichtende onderneming(en) of sector(en) rechtstreeks inspraak in het beheer van hun aanvullend pensioenplan en de manier waarop de bijdragen worden belegd.

Pensioenfonds | een aantal karakteristieken

Financiële instelling met sociaal karakter

- "Not-for-profit" (geen aandeelhouders)
- Maatschappelijk doel is beperkt tot het verstrekken van de door de sociale partners voorziene pensioenuitkeringen
- Veelal paritair beheerd
- Rendement komt volledig ten goede van het pensioenplan en de aangeslotenen

Een IBP bepaalt zijn eigen investeringsbeleid

- Op maat gemaakt kader vastgelegd in de Statement of Investment Principles met een bijzondere focus op risicobeheer
- Vrije keuze van vermogensbeheerders en bewaarders
- Per definitie langetermijn beleggers
- Investeringen voor een groot stuk in de reële economie

Beslissingsrecht

- Flexibiliteit: *principle-based* karakter van de prudentiële wetgeving; normen in concreto in te vullen in functie van specifieke situatie en omstandigheden
- Transparantie: volledige transparantie o.m. op het vlak van de kosten

Communicatie

- Een OFP bepaalt zelf (binnen het wettelijk kader) de communicatie naar aangeslotenen en begunstigden
- Mogelijkheid om eigen accenten te leggen en aldus een belangrijk HR-instrument in het kader van aanwerving en retentie

Belgische pensioenfondsen | kerncijfers

2,15 MILJOEN
AANGESLOTENEN

€ 47,1 MILJARD
ACTIVA

€ 2,1 MILJARD
BIJDRAGEN

€ 1,4 MILJARD
UITKERINGEN

70%
PARITAIR MODEL

152%
FUNDING LEVEL SHORT-TERM

124%
FUNDING LEVEL LONG-TERM

2,5%
MEDIAAN ACTUALISATIEVOET

16 JAAR
AVERAGE DURATION

Belgische pensioenfondsen | heterogeniteit

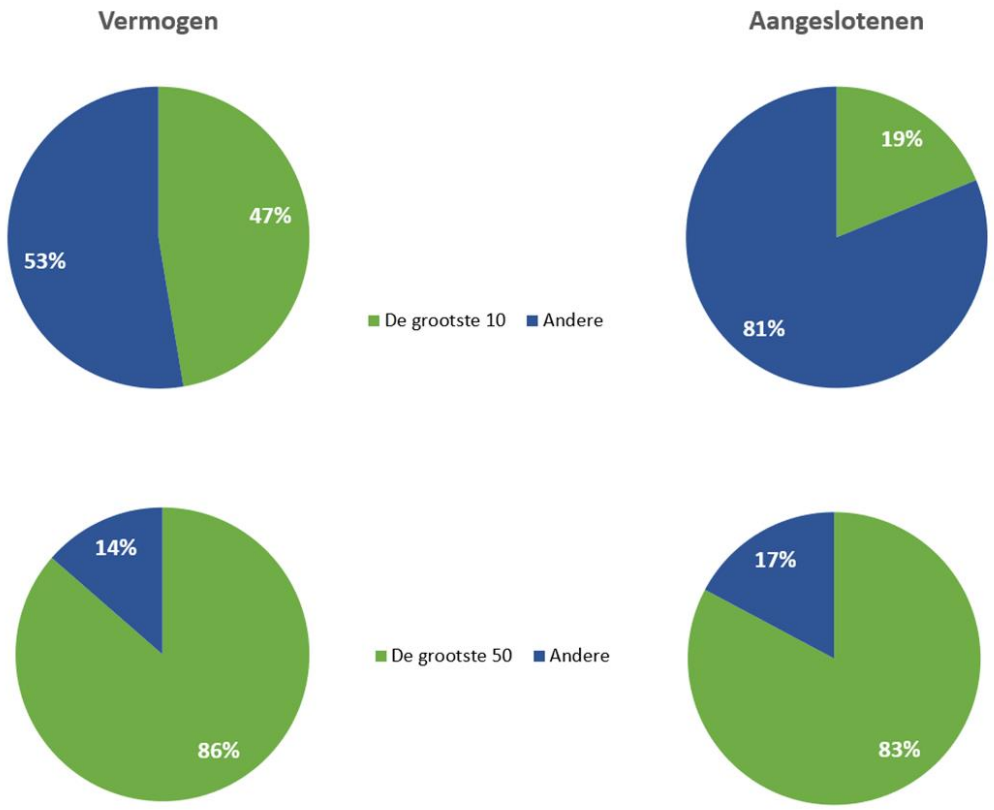

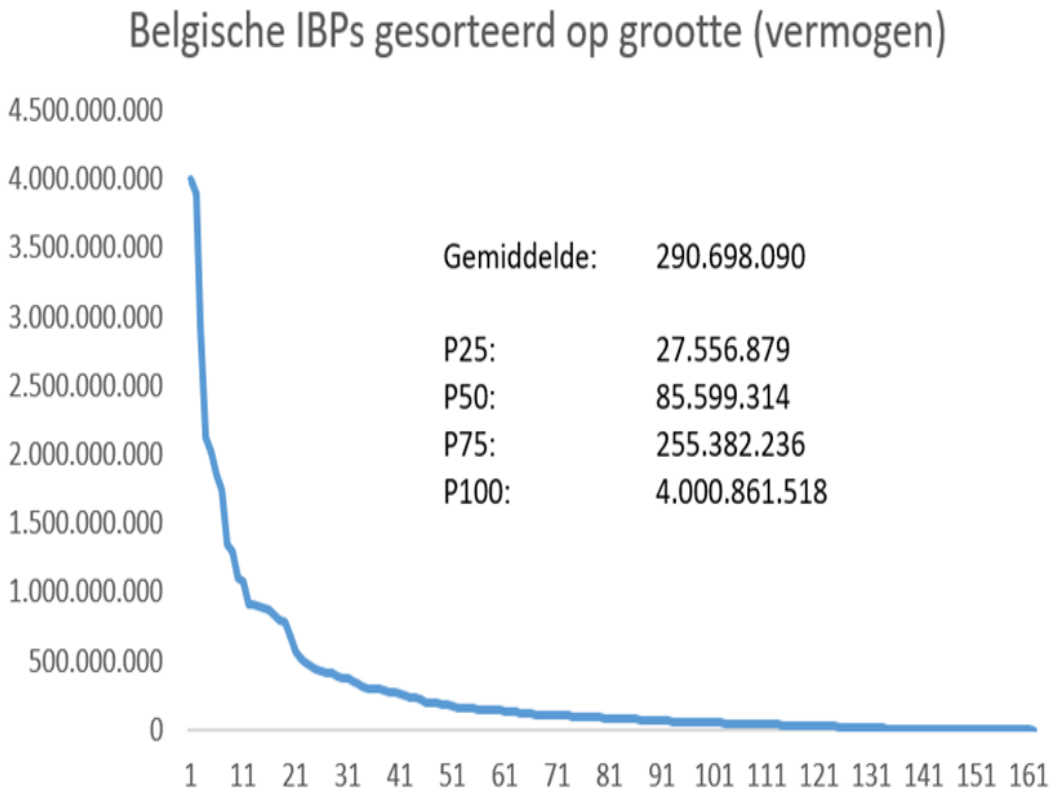

Prudentieel kader | fiduciaire plicht

De eerste taak van pensioenfondsen bestaat erin te voorzien in een adequaat pensioen voor de aangeslotenen, en dit op de meest kostenefficiënte manier. Precies daarom liggen investeringen met een laag of onzeker rendement bijzonder moeilijk. Pensioenfondsen zijn er wettelijk toe gehouden zich te focussen op het beheren van pensioenen. Concreet betekent dit dat de investeringen voldoende rendement moeten halen om de pensioenen betaalbaar te houden en dat de ermee gepaard gaande investeringsrisico's beheersbaar moeten blijven. Dit maakt dat pensioenfondsen duidelijke keuzes moeten maken waarin ze al dan niet investeren. Bij deze keuze dienen ze steeds de primaire doelstelling, zijnde pensioenvorming, goed voor ogen te houden.

Prudentieel kader | pudent person principle

Liquiditeit
Waardering
Know-How

Geen specifieke limieten op illiquide beleggingen; desondanks moeten de beleggingen in lijn zijn met het **prudent person principe**

Het beheer van het liquiditeitsrisico maakt deel uit van het **risicobeheersysteem**, inbegrepen het beheer van het actief- passief (ALM)

- De activa worden belegd in het belang van de aangeslotenen en de pensioengerechtigden
- IBP's kunnen rekening houden met het mogelijke langetermijneffect van beleggingsbeslissingen op milieu-, sociale en governancefactoren
- De activa worden op zodanige wijze belegd dat de veiligheid, de kwaliteit, de liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel worden gewaarborgd
- De activa worden voorts belegd op een wijze die strookt met de aard en de duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen
- De activa worden hoofdzakelijk op gereglementeerde markten belegd. (Andere beleggingen zijn toegelaten maar tot een prudent niveau worden beperkt)
- Beleggingen in derivaten zijn toegestaan voorzover deze bijdragen tot een vermindering van het beleggingsrisico of een doeltreffend portefeuillebeheer vergemakkelijken
- De activa moeten naar behoren gediversifieerd zijn
- Beleggingen in alsook leningen toegestaan aan en vorderingen op de bijdragende onderneming worden beperkt
- Andere modaliteiten kunnen vastgelegd worden per Koninklijk Besluit

Prudentieel kader | huidige bepalingen inzake ESG

Risicobeheerssysteem	• Identificeren, meten, beoordelen, opvolgen en beheren van de (mogelijke) risico's • Liquiditeit, tegenpartij, waardering, concentratie • O.m. verplicht rekening houden met ESG-risico's beleggingsportefeuille
Eigen-risicobeoordeling (ORA)	• Voor zover bij beleggingsbeslissingen rekening wordt gehouden met ESG-factoren • Beoordeling van nieuwe of opkomende risico's: klimaatverandering, gebruik van hulpbronnen, milieu, sociale risico's en risico's in verband met de waardevermindering van "stranded assets"
Verklaring inzake beleggingsbeginselen (SIP)	• Schriftelijke verklaring (minstens om de 3 jaar geactualiseerd) • O.m.: strategische assetallocatie, wegingsmethoden voor beleggingsrisico's, risicobeheerprocedures en wijze waarop (in voorkomend geval) in het beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met ESG-factoren
Betrokkenheidsbeleid	• Betrokkenheidsbeleid m.o.o. integratie aandeelhoudersbetrokkenheid in de beleggingsstrategie: opvolging vennootschappen, dialoog, uitoefening aandeelhoudersrechten, enz. • Jaarlijkse bekendmaking hoe dit beleid in de praktijk werd gebracht
Bekendmaking	• IBP's moeten uitdrukkelijk bekendmaken of en op welke wijze ze bij beleggingsbeslissingen met ESG-factoren rekening houden alsook hoe deze factoren deel uitmaken van het risicobeheersysteem
Informatie (toekomstige) aangeslotenen	• IBP's moeten (toekomstige) aangeslotenen periodiek informeren over o.m. of en hoe in het kader van de beleggingsbenadering rekening wordt gehouden met ESG-factoren

Prudentieel kader | EIOPA Call for advice IORP II review

- **Toereikendheid richtlijn prudentieel vlak en goverance**
- **Grensoverschrijdende activiteiten en – transfers**
- **Pensioenoverzicht**
- **Shift DB naar DC**
- **Duurzaamheids-aspecten fiduciare plicht**
- **Diversiteit en inclusie**

- Integratie van ESG-factoren in het investeringsbeleid
- Uitbreiden fiduciare plicht met duurzaamheidsaspecten
- Verruimen van de notie langetermijnbelang van de aangeslotenen (mogelijke introductie dubbele materialiteit)
- “Stewardship”
- Bredere maatschappelijke en milieudoelstellingen

- Samenstelling leidinggevende organen
- Brede vertegenwoordiging, onafhankelijke adviezen en kritische vragen
- Genderneutraliteit
- Mogelijke verbeteringen op diverse vlakken; o.m. investeringsbeslissingen en potentiële impact op socio-economische factoren

Activabeheer | de gemiddelde assetallocatie

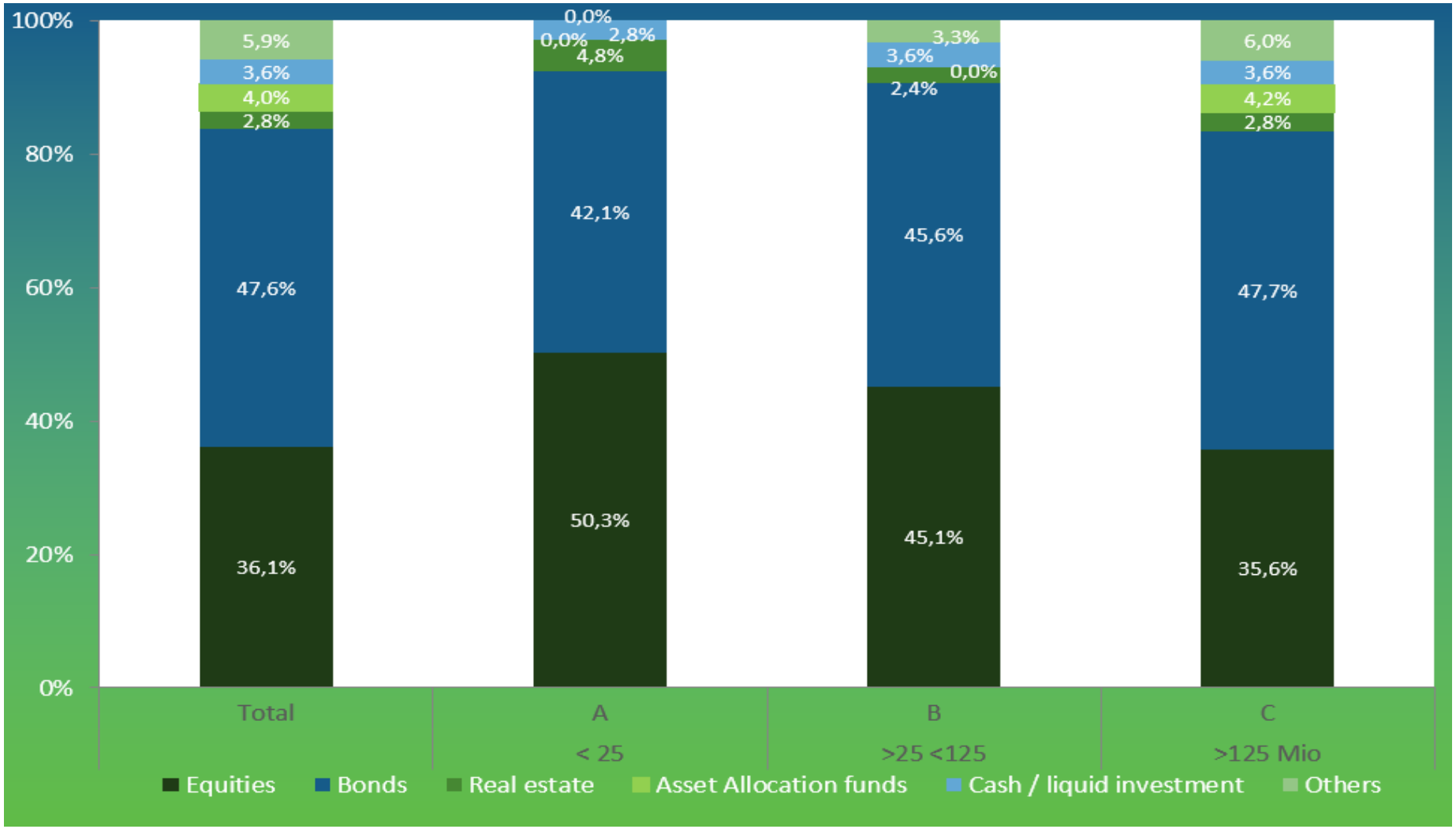

De Belgische pensioenfonds-sector investeert zo'n 70% in de reële economie!

Ongeveer 80% van de activa wordt aangehouden via beleggingsfondsen. Slechts een vijfde wordt aangehouden via rechtstreekse lijnen!

Activabeheer | aandeel duurzame investeringen

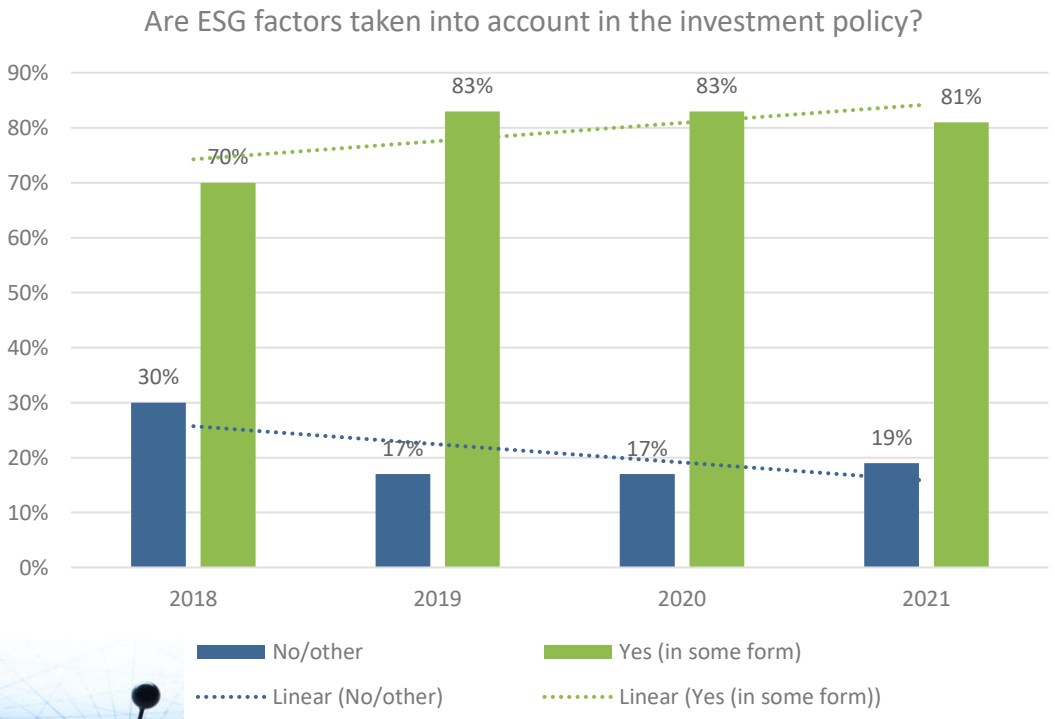

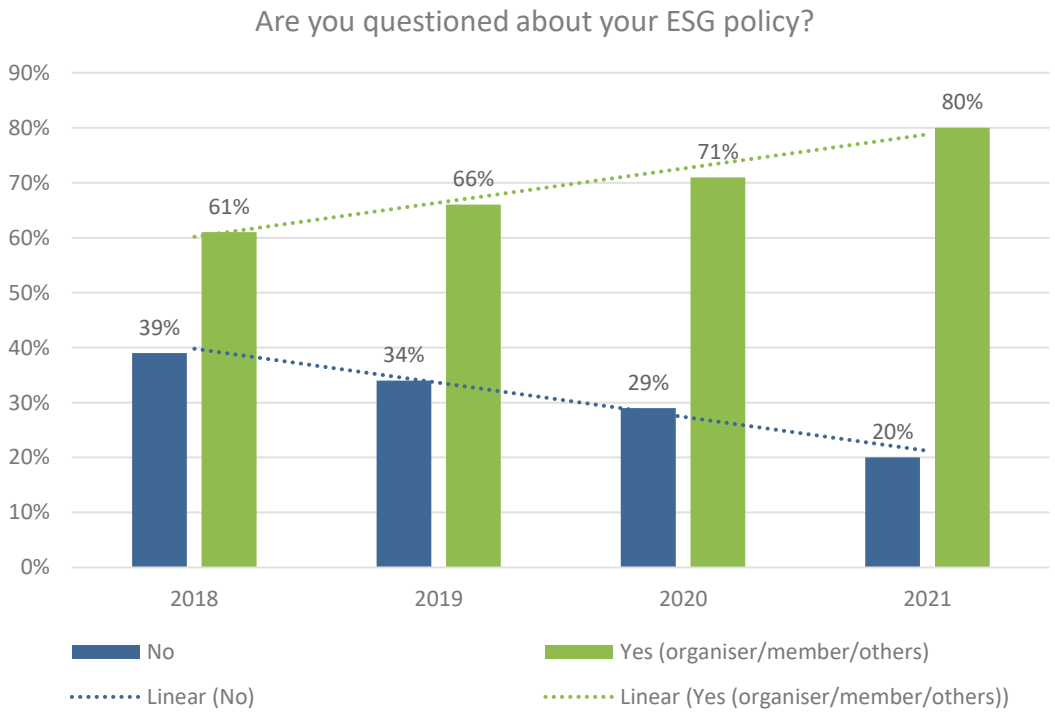

- **Duidelijke trend** om ESG factoren (op een of andere manier) in aanmerking te nemen in het investeringsbeleid
- Aantal belangrijke **obstakels**: voorhanden zijn van betrouwbare data, risico op greenwashing, taxonomie, kosten en proportionaliteit
- EU: dringend nood aan **uniforme standaarden** inzake duurzaamheid/ESG

Activabeheer | verdere facilitering inzake duurzaam investeren is nodig

IBP's beheren in de 2de Pijler ongeveer 50 miljard euro. Als langetermijnbeleggers kunnen en willen zij een significante rol spelen in het kader van de groei van de economie alsook de transitie naar meer duurzaamheid. De sector wil haar maatschappelijke rol opnemen via investeringen naar een duurzame en digitale economie. Een duidelijke trend om ESG factoren (op de één of de andere manier) in aanmerking te nemen in het investeringsbeleid is aanwezig. Op dit ogenblik zijn er echter nog heel wat belangrijke concrete vragen die de implementatie bemoeilijken.

PensioPlus vraagt een **duidelijke implementatie van de Europese regelgeving te faciliteren**, alsook **een alignering met deze Europese initiatieven te bewerkstelligen, zonder goldplating.**

Activabeheer | Uitfasering fossiele brandstoffen

Nieuwe (nationale) verplichtingen in het licht van de energietransitie?

Stijging kostprijs aanvullend pensioen

- Globaal passief investeringsbeleid aan lage kosten **niet meer mogelijk**
- Eigen ontwikkelde benchmarks nodig
- Buitenlandse vermogensbeheerders ?
- Bijkomende **governance en rapportering** rond investeringsbeperkingen
- **Geen administratieve vereenvoudiging**

Verhoging van het risico

- Pensioenfondsen streven naar een grote **diversificatie** van hun investeringen om het risico voor de aangeslotenen te beperken. Dit zal niet meer mogelijk zijn.
- Gespecialiseerde mandaten ondergebracht bij buitenlandse vermogensbeheerders zijn niet meer mogelijk want deze hanteren internationale standaarden en houden geen rekening houden met Belgische beperkingen. De Belgische markt van pensioenfondsen is te klein opdat internationale spelers producten op maat zouden ontwikkelen
- Beleggingsstrategiën die een weerspiegeling zijn van de **wereldwijde economie kunnen niet meer gehanteerd worden**

Verlaging van het aanvullend pensioen

- Door een **verhoging van de kosten** en een **toename van het beleggingsrisico** dalen de aanvullende pensioenen van de aangeslotenen

In strijd met Europese reglementering (IORP II)

- Cfr. art. 19, 4° : "*Lidstaten verplichten IBPV's die op hun grondgebied geregistreerd zijn of een vergunning hebben verkregen, niet tot beleggingen in bepaalde soorten activa.*"

Attractiviteit van België als locatie voor Pan-Europese pensioenfondsen

- Dergelijke maatregelen hebben een **negatieve impact** op de aantrekkelijkheid van België als vestigingsplaats voor pan-Europese pensioenfondsen en kan sommige fondsen ertoe aanzetten België te verlaten.

Alignering met de Europese initiatieven is cruciaal

- Maatregel draagt **niet bij tot de financiering van de transitie**
- **Geen goldplating** ten opzichte van Europese regelgeving
- Investeringsstrategieën en duurzaamheidsdoelstellingen van individuele pensioenfondsen kunnen **niet als norm voor gans de sector** worden ingevoerd vanwege heterogeniteit in de sector (pensioentoezegging, financieringsgraad, sponsor)

Alternatieve investeringen | potentieel infrastructuur?

- PensioPlus financiële enquête 2022 – voorlopige resultaten → 19% x 5,9% = 1,12%

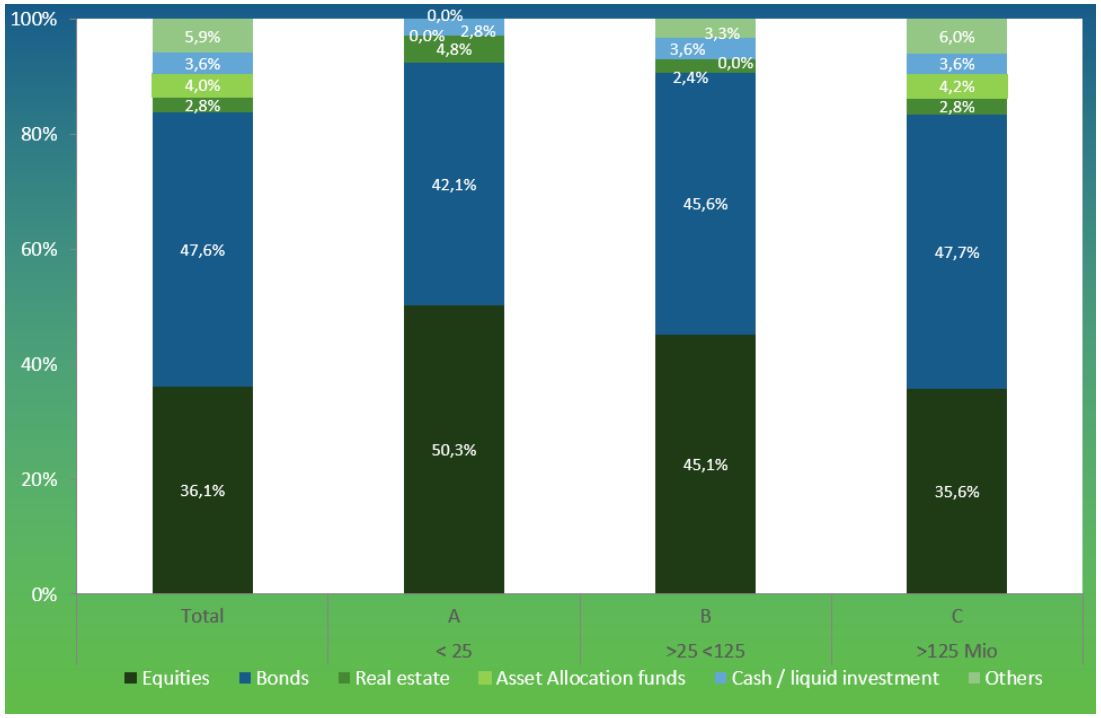

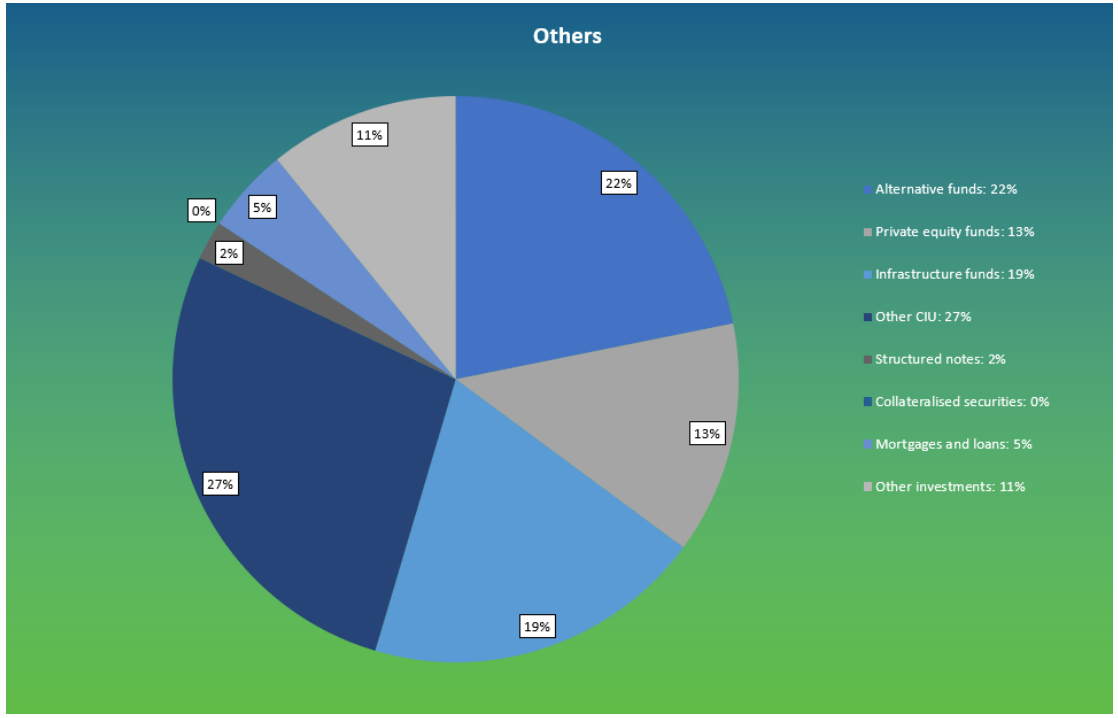

Source: PensioPlus – Resultaten Financiële Enquête – Voorlopige resultaten situatie 31/12/2022

Alternatieve investeringen | potentieel infrastructuur?

Belgian IORP sectora					
	> 1 mia	>500 mio	>100 mio	<100 mio	Totaal
AUM	23 mia	9 mia	12 mia	3 mia	47 mia
Potentieel cfr IPE info					
AUM	> 1 mia	>500 mio	>100 mio	<100 mio	Totaal
7%	1,61 mia	630 mio	840 mio	210 mio	3,29 mia
10% hernieuwing	161 mio	63 mio	84 mio	21 mio	329 mio
Potentieel cfr PensioPlus financiële enquête					
AUM	> 1 mia	>500 mio	>100 mio	<100 mio	Totaal
1,12%	258 mio	101 mio	134 mio	34 mio	526 mio
10% hernieuwing	26 mio	10 mio	13 mio	3 mio	53 mio

Alternatieve investeringen | aandachtspunten

Situatie vandaag

- Ingeval van interessante opportuniteiten wordt contact genomen met reeds **gekende potentiële investeerders**
- Het gaat vandaag uitsluitend over leningen

Potentiële investeerders

- Nemen volledige verantwoordelijkheid op de investeringsbeslissing/krediet process
- Zijn rechtstreekse tegenpartij
- 1 partij neemt de lead en levert de expertise/knowledge
  - Uitleg stand van zaken
  - Biedt ook hulp na de closing

Grootte van de infrastructuur projecten

- De minimale grootte is 50 mio, meestal meerdere 100'en mio → minimaal ticket = 5 mio
  - Tegenpartij wil meestal het aantal betrokkenen beperken, zoniet te veel werk voor te kleine bedragen
  - Om voldoende volume te creëren zou men krachten moeten bundelen, 1 tegenpartij, 1 woordvoerder

Welke projecten

- Zijn er in België voldoende interessante projecten?

Expertise

- Expertise in infrastructuur opbouwen is een lange weg
- Samenwerken is noodzakelijk!

Alternatieve investeringen | vereisten voor IBP's

- Illiquiditeitspremie
- Waarborg of overheidsgarantie
- Beleggingen met inkomstenstromen gelijklopend aan de bestaande pensioenverplichtingen
- Voldoende spreiding
- Inzage in de liquiditeit, correcte waardering, goede inschatting van het tegenpartij risico → monitoring, rapportering en communicatie
- Eerder bescheiden tickets
- Beroep kunnen doen op betaalbare expertise

De essentie | wat zijn de belangrijkste te onthouden punten?

- Blijven investeren in de reële economie – vandaag 70%
- Focus leggen op die bedrijven die een duurzaamheidsbeleid hanteren alsook zij die de transitie naar een meer duurzame economie willen maken – vandaag via de verschillende duurzame investeringsstrategieën binnen de IBPs
- Onze sector is volledig gealigneerd met de EU initiatieven (Green Deal: Taxonomie, SFDR, CSRD, CSDDD, …)
- In het verleden toonden sommige IBPs reeds interesse en onderzochten de mogelijkheid om mee te gaan in alternatieve investeringen – steeds voor een beperkt bedrag (omwille van regelgeving, nood aan diversificatie, …)
- Omwille van onze eigenheid vandaag vooral focus op rendement en risicomanagement

Aandachtspunten | waarmee rekening houden voor toekomstige ontwikkeling?

- Beleggingsuniversum
- Beschikbaarheid van gegevens
- Enkel nieuwe gelden
- Voldoende duidelijk en dito pragmatisch kader
- Focus op Europese initiatieven
- Tripartite relatie: rol van de sociale partners
- Sicavisering sector
- ESG is meer dan louter uitsluitingen

Vragen?

PensioPlus vzw
Bld. A. Reyerslaan 80, B-1030 Brussel - Bruxelles
Tel. : 02/706.85.45

info@PensioPlus.be
www.PensioPlus.be